

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร คือ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพในการทำงาน การศึกษา รายได้ กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด กับทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพได้ 3 กลุ่ม ะละ 100 คนรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน ครอบคลุมวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ Quota Sampling

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อใช้อธิบายข้อมูลด้านประชากร พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดส่วนการทดสอบสมมุติฐานนั้นใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันในการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางประชากร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน คือ อย่างละ 150 คน แบ่งตามสาขาอาชีพ 3 อาชีพ ละครึ่ง 100 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มอาชีพรับราชการ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของหน้าที่ระดับ ซี 4 - ซี 6 รายได้ 5,000 - 9,999 บาท/เดือน กลุ่มอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับ ซี 4 - ซี 6 รายได้ 10,000 - 14,999 บาท/เดือน และกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่เป็นพนักงานทั่วไป รายได้ 5,000 - 9,999 บาท/เดือน

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

1.2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ทุกวัน โดยเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และนิตยสาร ตามลำดับ สำหรับประเภทของข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดจากสื่อโทรทัศน์ และ สื่อหนังสือพิมพ์ คือ ประเภทข่าวและวิเคราะห์ข่าว ส่วนสื่อวิทยุและนิตยสารนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับความบันเทิง เช่น เพลง แฟชั่น และความงาม

1.2.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัด

พลังงานไฟฟ้าในระดับต่ำ โดยเปิดรับสื่อบทละคร 1 - 2 วัน จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ โบสเตอร์ และเอกสารที่ได้รับแจก ความสำคัญ สำหรับความรู้และความเข้าใจในเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้านั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักได้รับมากที่สุดจากสื่อโทรทัศน์ รองลงมา คือ เอกสารและหนังสือที่ได้รับแจก จากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยตรง

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดอยู่ในระดับต่ำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับสูง และเคยเฉลี่ย 3 กลุ่มอาชีพมีความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับสูง

1.4ทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการส่วนใหญ่มิทัศนคติเป็นกลางต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชนมิทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด และเคยเฉลี่ย 3 กลุ่มอาชีพ มีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงาน

1.5 พฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับต่ำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับสูง และเคยเฉลี่ย 3 กลุ่มอาชีพ มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานในระดับสูง

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 เจ้าหน้าทีในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพในการทำงาน และรายได้ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดแตกต่างกัน

- 2.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1)
- 2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1)
- 2.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1)
- 2.1.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1)
- 2.1.5 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1)
- 2.1.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1)
- 2.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด (เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2)
- 2.3 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์ กับทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3)
- 2.4 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 4)
- 2.5 ทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด (เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 5)

อภิปรายผล

สมมุติฐานข้อที่ 1 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพในการทำงาน และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัคแตกต่างกัน

จากผลของการวิจัยพบว่า มีทั้งส่วนที่เป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ตัวแปรที่พบว่าเป็นไปตามสมมุติฐานคือ อาชีพ ส่วนตัวแปรที่พบว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพในการทำงาน และรายได้ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพในการทำงาน และรายได้ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัคไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ซึ่งแตกต่างกันอย่างชัดเจนในส่วนของอาชีพ แต่คล้ายคลึงกันในเรื่องของการศึกษา สถานภาพในการทำงาน และรายได้ กล่าวคือ คนส่วนใหญ่ทั้ง 3 อาชีพ มีการศึกษาที่ดี คือ ระดับปริญญาตรี มีสถานภาพในการทำงานและรายได้ที่ใกล้เคียงกัน จะต่างกันก็เฉพาะชื่อเรียกตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนของแต่ละหน่วยงานแต่ละอาชีพ ทั้งในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในส่วนของตัวแปรด้านเพศนั้น พบว่า สังคมในการทำงานปัจจุบัน เพศชาย และ เพศหญิง มีความสามารถเท่าเทียมกันสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกัน มีพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร และ ปฏิภิกิริยาตอบสนองต่อการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คล้าย ๆ กัน รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานคล้ายคลึงกัน และในสังคมของการทำงาน สังคมที่เจ้าหน้าที่ทุกคนในหน่วยงานต้องรับผิดชอบร่วมกัน ครอบคลุมเฉพาะการมีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องปฏิบัติร่วมกันในหน่วยงาน เพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ

ในการทำงาน และรายได้ ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ไม่มีผลกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด แต่ตัวแปรทางด้านอาชีพกลับมีผลกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงาน ถ้ามองในแง่ของการคิดเงินปันผลหรือโบนัส ซึ่งเป็นรายได้ที่คำนวณจากรายจ่ายของค่าไฟฟ้าในแต่ละหน่วยงาน กล่าวคือ หน่วยงานราชการไม่มีโบนัส ดังนั้นค่าไฟฟ้าของหน่วยงานจึงไม่มีผลกับรายได้ของเจ้าหน้าที่ แต่ในทางกลับกันหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และเอกชน ส่วนใหญ่จะมีเงินปันผลหรือโบนัสให้กับพนักงานทุกปี เพราะฉะนั้นค่าไฟฟ้าจึงมีผลกับรายได้ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และเอกชน ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานที่ควรจะมีผลแตกต่างกัน ความแตกต่างข้างต้น

สมมุติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด จึงเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 แสดงว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้ามาก ก็จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Hovland และคณะ ซึ่งได้ศึกษาถึงผลของการสื่อสารในด้านการโน้มน้าวใจบุคคล โดยค้นพบว่า ปฏิกริยาตอบโต้ของบุคคล (response) อันเนื่องมาจากทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเกิดจากสารสนเทศที่เป็นสิ่งเร้ามากระทบบุคคลภายใต้บริบทหนึ่ง ทำให้เกิดความสนใจในสาร เกิดความเข้าใจ (comprehension) เพื่อจะตัดสินใจต่อไปว่าจะยอมรับสาร (acceptance) นั้นต่อไปหรือไม่ หากเกิดการยอมรับก็จะส่งผลกระทบต่อบุคคลในด้านการรับรู้ และทัศนคติ นอกเหนือจากการที่สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลแล้ว สื่อมวลชนก็ยังมี

อิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย สื่อมวลชนสามารถสนองต่อพฤติกรรมของบุคคลใน 2 ลักษณะ คือ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในเชิงลบหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม(antisocial) และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในเชิงบวก(prosocial) จากแนวคิดข้างต้น มีการบ่งเป็นนัยว่าข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในภาพรวมนั้น สามารถชี้ให้เห็นถึงคุณค่า และ ประโยชน์ที่ได้รับจากการประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้เป็นอย่างดี ก็เป็นข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อสังคมส่งผลให้สมาชิกในสังคมยอมรับในเหตุผลและปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคมโดยการมีพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงาน

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด จะสามารถส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดได้ สื่อมวลชน จะต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสาร เรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยเสนอ เนื้อหาที่ตรงประเด็นและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ประกอบกับต้องมีการเสนอ เนื้อหาข่าวสารบ่อย ๆ ซ้ำไปซ้ำมา เน้นความถี่ให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้รับสาร เกิดการจดจำ เนื้อหาของสารได้ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น ยิ่งผู้รับสารได้เปิดรับข่าวสารบ่อยครั้งมากเท่าใด การจดจำเนื้อหาของสารก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งการเสนอข่าวสารจากสื่อมวลชน นอกจากจะสามารถให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแก่ผู้รับสารได้แล้ว สื่อมวลชนยังสามารถแนะนำให้ผู้รับสาร เกิดทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้อีก กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเป็นอย่างดี สามารถทราบถึงสาเหตุ และวิธีการแก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าที่ถูกต้อง ผู้รับสารจะ เกิดทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม และจะสามารถส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานได้มากที่สุด จากประเด็นดังกล่าวจะสอดคล้องกับแนวความคิดของ รร เจอร์ (Rogers) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และความรู้ ความเข้าใจจะทำให้เกิดทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น และขั้นสุดท้ายจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่กระทำต่อเรื่องนั้น ๆ ตามมา

สมมุติฐานข้อที่ 3 ความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

จากผลการวิจัย พบว่าความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด แสดงว่าความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากสื่อมวลชนไม่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน จะเกิดทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานได้ จะต้องอาศัยความเชื่อที่มีอยู่เดิมในเรื่องของการช่วยกันหาประโยชน์เพื่อส่วนรวม ต้องมีความรู้สึก ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนรวม ซึ่งในที่นี้ปัญหาดังกล่าว หมายถึง การการใช้พลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานอย่างฟุ่มเฟือยของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน วิธีการแก้ปัญหา คือ ทหาอย่างจริงจังจะทำให้เจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานมีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น และมีจิตสำนึกที่ดี ในการร่วมมือช่วยกันประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานโดยพร้อมเพรียงกัน ถ้าทุกคนในหน่วยงานมีทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงาน ถึงแม้จะไม่มีความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้ามากมายมากนัก แต่วิธีการง่าย ๆ ในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานที่ทุกคนทำได้ไม่ยาก คือ การปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดในสำนักงานทุกครั้งที่ไม่ใช้งาน เพียงเท่านั้นก็สามารถทำให้ค่าไฟฟ้าของแต่ละหน่วยงานลดลงจาก เดิมได้อย่างแน่นอน ทั้งนี้ทั้งนั้นถ้าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างถูกต้อง และลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น จะยิ่งทำให้ค่าไฟฟ้าของหน่วยงานลดลงไปอีก เพราะความรู้ที่เจ้าหน้าที่ได้รับเพิ่มขึ้นนั้นจะสามารถ เป็นส่วนสนับสนุนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานได้ถูกวิธีมากยิ่งขึ้น สามารถเลือกซื้อ และทราบถึงวิธีการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด uly ไม่เป็นการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้าโดยเปล่าประโยชน์

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่อาจเป็นสาเหตุทำให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด เป็นเพราะว่าเนื้อหาของแบบสอบถามในส่วนของความรู้กับทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือในส่วนของความรู้นั้น เนื้อหาจะเป็นเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ข้ออย่างใดจึงจะประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้มากที่สุด ไม่ได้กล่าวถึงความรู้ในเรื่องของสาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า และไม่ได้เน้นในเรื่องของการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานโดยเฉพาะ ในทางตรงกันข้ามเนื้อหาในส่วนของทัศนคติ กลับเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานเสียเป็นส่วนใหญ่ และ ยังมีเนื้อหาที่กล่าวถึงปัญหาและสาเหตุของการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าอีกด้วย จึงเป็นไปได้ว่า ด้วยสาเหตุนี้มีผลทำให้เนื้อหาในส่วนของความรู้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาในส่วนของทัศนคติ อาจกล่าวได้ว่าถ้าความรู้มีเนื้อหาที่ตรงกันกับเนื้อหาของทัศนคติ ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ซึ่งแนวคิดนี้จะสอดคล้องกับแนวความคิดของแมคเกอร์ (McGuire) ที่กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติคือความเข้าใจ (Comprehension) ซึ่งแน่นอนว่า ก่อนเกิดความเข้าใจในสิ่งใดก็ตาม เราจะต้องมีความรู้ในสิ่งนั้น ๆ ก่อน ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปบนทางบวกหรือลบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา สุนทรทก เรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าวของเกษตรกรในเขตโครงการพญากรณ์ และเตือนการระบาศศัตรูข้าว จังหวัดชัยนาท พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการพญากรณ์และเตือนการระบาศศัตรูข้าว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับโครงการพญากรณ์และเตือนการระบาศศัตรูข้าว และความรู้เกี่ยวกับสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าว และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา ภูสกุล พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อ.ภเวฬุวนานคร จังหวัดปราจีนบุรี

สมมุติฐานข้อที่ 4 ความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงาน แสดงว่า ความรู้เรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากสื่อมวลชนในระดับสูงนั้น(ตารางที่ 22) มีเนื้อหาที่ไม่สัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงาน กล่าวคือ เนื้อหาดังกล่าวไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องการรณรงค์ให้ประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงาน แต่เป็นเนื้อหาในเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในภาคครัวเรือน (การใช้ไฟฟ้าในบ้านที่อยู่อาศัย) มากกว่าการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในภาคธุรกิจ (การใช้ไฟฟ้าในสำนักงานของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน) แต่เมื่อจัดความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานออกเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในส่วนของเครื่องปรับอากาศ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในส่วนของเครื่องปรับอากาศ(ตารางที่ 37) และ ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในส่วนของหลอดไฟฟ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในส่วนของหลอดไฟฟ้า (ตารางที่ 38) ด้วยเช่นกัน จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาในส่วนของความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีความสำคัญมากต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ถึงแม้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน จะมีความรู้ในเรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดอยู่ในระดับสูงก็ตามแต่ถ้าเนื้อหาของความรู้ที่ได้รับไม่ได้เน้นหนักในเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในหน่วยงาน ความรู้ที่ได้ก็ไม่สามารถส่งผลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานได้

สมมุติฐานข้อที่ 5 ทักษะคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

จากผลของการวิจัยพบว่าทักษะคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีทักษะคติเชิงบวกต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดจะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดมาก ในทางกลับกัน ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีทักษะคติเชิงลบต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดก็จะมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัคน้อยกว่า เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นอร์แมน แอล มัน (Norman L. Mun) ที่กล่าวว่า ทักษะคติเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมตามแนวคิดนั้น

จากแนวคิดนี้ ทักษะคติเชิงบวก เป็นทักษะคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจที่ดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใด เรื่องราวหนึ่ง แสดงให้เห็นว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีความสนใจ ให้ความสำคัญ เป็นห่วงกังวล รู้สึกเดือดร้อนกับสถานการณ์การขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า และมีทักษะคติที่ดีต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ย่อมเห็นห้องต้องกันที่จะร่วมแก้ไขสถานการณ์การขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า โดยเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าของตนด้วยความสมัครใจ เพื่อที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นวิกฤติที่นำมาผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าที่ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาอยู่ในปัจจุบันนี้

จากผลการวิจัยทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการมีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในสำนักงาน ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เกิดจากตัวแปรที่สำคัญ คือ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการณรงค์ประหยัดพลังงานไฟฟ้าจากสื่อมวลชน และทักษะคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าใน

หน่วยงาน ซึ่งถือว่าทัศนคติเป็นตัวแปรหลัก ที่ส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงาน และถ้ามองถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ตามทฤษฎี KAP ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และ เมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทัศนคติ และ พฤติกรรม มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน ดังนั้นการที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการให้ความรู้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นที่จะต้องสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันเสมอไปลักษณะเช่นนี้ รเจอร์ส (Rogers 1971:288-289) เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ หรือ KAP-gap กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติในทางบวก ต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้วนั้น แต่ในขั้นยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงข้ามได้ ถึงแม้ว่า ส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีความรู้ ทัศนคติเช่นไร จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้และทัศนคติที่มีอยู่นั้น ซึ่งในลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้ จะไม่เกิดขึ้นเสมอไปในทุกกรณี ดังเช่นผลการวิจัยในครั้งนี้ที่หาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และ พฤติกรรมการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในสำนักงาน ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 หน่วยงาน ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับสูง (ตารางที่ 22) มีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด (ตารางที่ 24) และมีพฤติกรรมการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับสูง (ตารางที่ 26) ซึ่งถ้ามองกันตรงจุดนี้ก็จะเห็นได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกัน น่าจะมีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎี KAP แต่เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความสัมพันธ์ทางสถิติในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง กลับพบว่า ความรู้เรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติ และพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีเพียงทัศนคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ตรงนี้ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดพฤติกรรมการใช้อพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด คือ ทัศนคติต่อ

การนำพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ซึ่งในกรณีนี้คือการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสำนักงาน เป็นการหาประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยแท้ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานแต่ละหน่วยงานจะมีความรู้เรื่องการประหยัดไฟฟ้าเป็นอย่างดี แต่ถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม พฤติกรรมก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในทางกลับกัน ถ้าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน มีความรู้เรื่องการประหยัดไฟฟ้าไม่มาก แต่ถ้ามีทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม พฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานก็สามารถเกิดขึ้นได้

จากผลการวิจัยมีตัวแปรอีกคู่หนึ่งที่น่าสนใจ คือ ความรู้เรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้า กับทัศนคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปร 2 ตัวนี้ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่ตรงกับความสัมพันธ์ของทฤษฎี KAP แต่ในกรณีเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า ความรู้ส่วนใหญ่ที่เจ้าหน้าที่ได้รับนั้นเป็นความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เน้นหนักไปในส่วนของ การประหยัดไฟในหน่วยงาน แต่ถ้าจัดหมวดหมู่ความรู้กับพฤติกรรมให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน ก็จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ดังผลการวิจัยที่พบว่า ความรู้เรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในส่วนของ เครื่องปรับอากาศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในส่วนของ เครื่องปรับอากาศและในส่วนของการลดค่าไฟฟ้า ก็มีความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เช่นกัน แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของความรู้สามารถเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิด KAP-gap และในการปิดช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมนี้ รเจอร์ส (Rogers 1983 : 289-290) ได้เสนอวิธีแก้ไขไว้หลายวิธี แต่วิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกรณีนี้คือการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ให้มากขึ้น ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการใช้หรือปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่ให้ นั้น ซึ่งในกรณีการให้ความรู้เรื่องการนำพลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในสำนักงานนี้ สื่อมวลชนควรจะเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องและตรงจุดมากที่สุด เพื่อที่จะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และสามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในสำนักงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชน ในที่สุด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ควรจะเพิ่มเนื้อหาแผนการรณรงค์ในเรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด สำหรับคนทำงานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเรื่องการใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้ไฟฟ้าในสำนักงาน นอกเหนือจากการรณรงค์ในภาคครัวเรือนที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

2. สื่อมวลชนควรเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าเป็นอันดับแรก เพื่อชักจูงเป้าหมายมีความเข้าใจถึงที่มาของปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าว่าเป็นอย่างไร หลังจากนั้นจึงนำเสนอถึงแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยวิธีการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในรูปแบบต่างๆ uly เน้นความถี่ในการนำเสนอให้มีปริมาณเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด เพื่อส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมในเวลาต่อมา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันขึ้นระหว่างการใช้พลังงานไฟฟ้าในหน่วยงานและการใช้พลังงานไฟฟ้าในครัวเรือน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในภาคธุรกิจ และภาคครัวเรือนแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่สามารถส่งผลถึงพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานได้ นอกเหนือจาก เงินปันผลหรือเงินโบนัสของแต่ละหน่วยงานในสาขาอาชีพที่แตกต่างกัน uly ให้ศึกษาถึงตัวแปรเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับในหน่วยงานที่ทำให้เป็นข้อจำกัดด้านโอกาสในการเกิดพฤติกรรมการประหยัดไฟในหน่วยงาน uly โครงสร้างการทำงาน และการสื่อสารในองค์กร หรือแม้กระทั่งปริมาณของเครื่องใช้สำนักงานที่ต้องใช้ไฟฟ้าในแต่ละหน่วยงาน ว่าสามารถมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงาน เกิดพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดในหน่วยงานมากน้อยแค่ไหน uly ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3. ควรให้ความสำคัญต่อเนื้อหาของ เครื่องมือที่จะใช้วัดงานวิจัยที่ ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม โดยเนื้อหา านแต่ละส่วนต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมากที่สุด เพื่อเป็นประโยชน์ในการ พัฒนาสื่ออย่างมีประสิทธิภาพกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ